

Передплата
 за «РУСЛАНА» вкласно:
в Австрії:
 за цілий рік . . . 20 пер.
 за пів року . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1.70 пер.
За границею:
 цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подорожне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Варшави ми очі і душу ми варшави: а не возьмеш милости і віра не возьмеш, бо віра ми серце і віра руска.» — В Русланових всалміх М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. поноддя.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Херуцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатаміє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Справа проф. Вармунда.

(X) Університетська справа, викликана в державній раді минувшої осени нібито в намірі запоруки свободних наукових дослідів проф. Масариком і товаришами вольнодумцями, виринає тепер знов у яскравім світлі наслідком поступованя професора катол. церковного права в університеті в Інсбруку д-ра Вармунда. Ми вже згадували і про єго виклади і про брошуру ним видану, а сконфісковану прокуратури державною. І у викладах і в брошурі, в котрій повтаряє погляди висловлені на викладах, станув проф. Вармунд в різкій суперечности з засадами кат. Церкви, а тим самим стратив право викладати катол. право церковне. Річ зовсім зрозуміла, що сі події викликали велике зворушенє передовсім між католицькими студентами тамошного університету, а також в широких кругах католицького населеня Тиролю і в державі, котра заселена так переважно католицьким населенем. А так само річ зовсім природна, що представник кат. Церкви і св. Отця у Відні, нунцій о. Бельмонт, звернув ся до міністра заграничних справ бар. Еренталя із становища свого духовного обовязку і зробив єму представленє, що проф. Вармунд, розійшовши ся з засадами кат. Церкви, не може надалше викладати католицького права церковного. Що нунцій о. Бельмонте не звернув ся прямо до міністра просвіти д-ра Мархета, котрому проф. Вармунд підлягає, се річ зовсім ясна, бо яко дипломатичний представник римської курии у Відні може зносити ся лише з міністерством загр. справ, з котрого відтак вийшло письмо в тій справі до міністерства просвіти. Не вимагав нунцій усуненя д-ра Вармунда з унів. професури, одначе мав право і обовязок вимагати, щоби не викладав церковн. кат. права, станувши в яскравій суперечности з кат. Церквою. Міністерство просвіти може надати проф. Вармундові якусь иншу катедру, одначе скоро станув на становищі супротивнім засадам кат. Церкви, не може викладати церк. кат. права.

Представленє нунція о. Бельмонте у міністра бар. Еренталя викликало незвичайне зворушенє в ліберальних дневниках, котрі справу представляють горі-

дном, начеб дійсно була zagrożена свобода наукових дослідів. Як поступить міністер др. Мархет і міністер президент, поки що не відомо, одначе нема найменшого сумніву, що справа може лише так бути поладжена, що проф. Вармунд не буде викладати церк. кат. права. А може сего сподівати ся по промові міністра д-ра Гессмана, виголошеній в понеділок у Відні і присвяченій справі проф. Вармунда. Міністер зазначив виразно, що промова проф. Вармунда, видана опісля окремою брошурою, є справді безличним змаганем до заколоту публичного супокою. Ліберальне дневникарство представляє сю мову Вармунда так, начеб она дійсно мала щось спільного із свободою науки і умілости на університетах. Оповіщуванє порнографічних анекдот під покришкою наукових дослідів мусить обидити релігійні почуваня тим більше, коли се зробив «муж науки». Католики не повинні терпіти таких хоробливих прояв, котрі мають на цілі хоробливу жадоу реклями. Міністер вказав, що католики найдуть ще досить сили, щоби постанови закона о підбурюваню проти віри (§. 303) не були односторонно приміювані, але також приложені в обороні кат. віри.

Так само на вічу виступив рішучо христ. сусп. посол Кунчак проти такого топтаня католицьких переконань і глузованя з кат. віри і звернув ся до правительства з домаганем, щоби міністер-президент висловленє з тої нагоди обуренє виявив ділом і зробив раз лад в тій справі.

Брошура проф. Вармунда сконфіскована, отже не доступна широким верствам. Але колиб они пізнали єї зміст, тоді (як запевняють сі, що її читали), викликала би она таке загальне обуренє, що навіть протикатолицьке дневникарство не мало би відваги дальше ставати в обороні професора Вармунда, бо навіть чоловік іновірець але з якоютакою культурою з огидливістю буде відносити ся до такого поступованя.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Речинець скликаня держ. ради ще урядово не порішений, а вже в парламенті появляють ся вістуні недале-

кої бурі. Між парламентарними сторонами невдоволенє і розлад. Нема провідної ідеї в державній політиці, яка би лучила разом сторонництва і не допускала до розтичі. Так н. пр. між німецькими сторонництвами розстрій, а змаганя Німців з судетских країв, щоби довести до якогось спільного діланя, розбивають ся о опір і загорілість деяких німецьких народовців з альпейских країв. Здавало ся, що язиковий спір в Чехах зєдинить усіх Німців, що они будуть іти спільно навіть з христ. суспільниками, тимчасом справа проф. Вармунда згуртує всіх німецьких вольнодумців до боротьби проти христ. суспільників, що виступають в обороні свободи і рівноправности катол. Церкви.

Невідраднє політичне положенє проявляє ся також в слимачім ході бюджетової комісії, так що тепер марніє надія на поладу бюджету до кінця марця або перших днів цвітня. А тимчасом нагнать справа побору новобранців, якого не можна перевести без ухваленя дотичної предлоги в держ. раді. Виглядає все так, начеб правительство вже не числило на поладу в своїм часі бюджету в повній палаті. З кінцем мая повинні зібрати ся делегації в Пешті найменше на 4 тижні, а в такім разі не можна держ. раді відбувати засідань. Таким способом не можна перед кінцем піврічя сподівати ся парламентарного ухваленя бюджету в комісії і в палаті. Причини сего проволіканя зовсім очевидні. Соціал-демократи виступають як привілейні сторонництва, користаючи ся привілеями парламентарної більшости, але хотять також відгривати ролю опозиційників. Інші сторонництва не хотять знов бути тим щитом, в котрий би звертали ся всі стріли народного невдоволеня. До погіршеня політ. положеня причинило ся багато новіших подій. В Чехах язиковий спір заогнив ся а кожний день приносить нові несподіванки. До того виринула знов боротьба вольнодумців в виді справи проф. Вармунда. Як правительство дасть собі раду, щоби обминути всі ті перепони, годі предвидіти, хиба що виступить рішучо і покаже виразну краску, инакше бо може перший рік народного парламенту закінчити ся вельми сумно §-ом 14-им.

Реформа в ійсквогго закона, як звіщають з Відня, виготовлена вже міністерством війни. Має бути заведена дворічна служба і така система побору новобранців, щоби все був засіб жовнірів потрібний до удержаня армії на мирній основі в такій силі, яка буде ухвалена. При нинішній системі поборовій доходить недобір до 16.000. Колиж має бути заведена служба дворічна, а стопа мирна має бути така, як тепер, то треба буде брати о 1/3 більше, як доси. Задля того начерк реформи постановляє, що будуть покликуювані до побору

ЗАМОВЛЕНЯ на НАСІНЕ ЯРИН, ЦВІТІВ і ПАШІ з найславнійшої фірми французської **Vilmorin-Audrieux**
 За доброту і певність ручить ся, насіне в опльомбованих торбочках. — Цінник оплатно і даром. — З поважанєм **Зофія Толубінкова** — Краків, Зелена 28.

п р и й м а є
Зофія Голубінкова
 КРАКІВ — Зелена 28.

всі обов'язані до служби, а неспосібні до військових вправ підуть до ремісничих коменд, до пекарень і інших військових закладів, а доперва зовсім до нічого не здатні будуть уільнені. Міністерство війни обчисляє отже стан новобранців на 210.000, а тепер бере ся їх що річно до спільної армії, до кр. оборони і генведів майже 130.000. З заведенням дворічної служби мусить отже збільшити ся запас новобранців. Другою справою є підвищення плат офіцерських і жовнірів, на що потреба згоди угор. союму. Спільні міністри приобіцяли перевести се в делегації в маю, але се мало викликали бучу в угор. союмі. На се сказав Векерле в кошутівськім клубі: «Не робіть сего! Се нас не обходить, що там хоче австр. делегація. Буде се, на що ми згодимо ся!» Гр. Андраші сказав знов приватно групі послів: «Ми не менше дбаємо о добро офіцерів і війська, як Австрія. Одначе нічого не признаємо без уступок. Се наше політичне становище, на котрім мусимо витривати, не руководячи ся чутливістю». Отже з сего виходить зовсім ясно, що ніяка реформа військова не поведе ся без призову Мадярів.

В президії міністерства відбували ся наради про язикову справу в Чехах при участі намісника чеського і президента висш. кр. суду. Тимчасом чеські радикали наступают різко проти німецьких урядників а віче недільне в Празі ухвалило ось які засади в сій справі: Молоді урядники в Чехах і Моравії повинні без огляду, на місце урядованя володіти обидвома кр. язиками і ним урядувати без огляду на розмежені області язикові. Для країв чеської корони має бути утворений окремиий найвисший трибунал, намісники, кр. маршалки і найвисші урядники в Чехах, Моравії і Шлеску повинні бути чеської народности, а також власти до лішнь о-а в стрийські повинні приймати чеські поданя там, де є чеські изродні меншости. Як знов подає Deutsche Volksztg, домагаються Німці національного окремишого стану урядничого. Впривді не сподівають ся в президії міністерства, узгляднити сї домаганя, але при укладі закона про урядників треба держати ся засад, на котрі зважали міністри-земляки при іменованях урядників, так що при обсадах місць в Чехах принимано убігатеців після певного ключа відповідного відносинам національного заселеня. Засади, які ухвалють на згаданих конференціях, будуть подані до відомости чеських і німецьких послів по попереднім одобренью тих засад міродатними начальними краєвими властями. Начерк язикового закона що до тексту ще не уложений.

В розправі над бюджетом в комісії промовляв др. Крамарж, щоби побіч забезпеченя робітників заведено також забезпеченя рукодільників і дрібних селян. Що до реформи адміністрації вимагає, щоби для зменшеня агенд центральної управи введено в краях третю інстанцію. В намісництві повинно все те зосередити ся, що належить до його обсягу; краї повинні одержати краєве правительство одвічальне перед союмом. Колиб ще утворено окружні репрезентації, можна би розумно вести управу країв.

Італіянець Кончі виступає проти напастий Зайця на папського нунція і висловлює, що сї виводи обидили кожного католика. Тут не може бути мови про неправне вмішуванє в чужі справи. Апост. Столиця не має області своєї, але за те має моральну і релігійну область впливів, котра відносить ся до всего катол. світа, а наколи реліг. інтереси обиджені, тоді представник Апост. Столиці має право робити представленя. Задля того на-

пасті Зайця на нунція зовсім безосновні і бесідник вважає своїм обов'язком за протестувати проти сего і відперти рішучо сї напасти.

Пол. Сильвестер зазначає су проти виводів п. Маштальки, що не було наміру утворити союзу вольнодумців німецьких з христ. суспільниками, а є лише намір згідного поступованя в чистоті народних справах. Бесідник домагає ся також строгого нагляду над товариствами забезпечень.

Пос. (соц.) Адлер висловлює радість, що міністер внутр. справ заявив, що з технічних причин є виключена злука забезпеченя робітників на старість з забезпеченем інших станів заводових. Соціаліст Бер заявляє, що єго сторонництво не є ворожо настроєне для загального забезпеченя широких верств населеня; одначе з огляду на різнородність відносин промислових робітників з одного боку, а рукодільників і хліборобських робітників з другого не можна сї справи рівночасно полагодити. Чех Машталька обстає за рівночасною полагодою забезпеченя обидвох родів робітників. Соціаліст Зайц обстає при своїх виводах осуджуючих вмішанє нунція; колиб навіть не був засадничим противником інституції а був притім вірним католиком, протестував би проти вмішуваня чужої держави у внутр. справи.

Справознавець Морсей заявляє ся за загальним забезпеченем на старість, бо побоює ся, що як буде переведене лише забезпеченє робітників, то для дрібних хліборобів і рукодільників нічого не зробить ся. Вказує також на конечність забезпеченя від живлових шкід і порушує справу заведеня монополю сірників. Відтак ухвалено бюджет міністерства внутр. справ з многими резолюціями.

Посол Гофман-Веленгоф представляє справознає про пособлюванє рукодільництву і домагає ся скорого утвореня центрального союзу кас і вносить різні резолюції в справі пособлюваня рукодільництва. Пос. д'Ельвер домагає ся також як найскоршого введєня центр. союзу кас. По промові пп. Сильвестра і Віттека відрочено наради бюджетової комісії до п'ятниці.

Заграниця.

Канцлер Білов мав нагоду розмовляти з дописувателем „Нового Времени“ і заявив рішучо, що австрійско-угор. правительство сучасно повідомило Німеччину і Росію про санджацку залізницю. Хибний є погляд, начеб понука до того вийшла з Берліна. Наміри Австрії згідні зовсім з Берлінським договором і мають метою торгові справи. Тимто Німеччина віднеслась до них прихильно. Німеччина має також свої інтереси торговлі на Балкані і бажає заведеня там ладу з підмогою інших европ. держав, отже не думає про удареннє македонських реформ. Німецький посол підніс в Царгороді лише деякі замітки що до судової реформи, щоби усунути поважні труднощі і послі інших держав згодились на се.

Німеччина держить ся згідно спільної діяльності інших держав В перській справі зазначив Білов, що Німеччина має лише торгові інтереси в Персії. Англо-російський союз проголосив політику відчинених дверей і Німеччина користує ся тим, придержуючи ся засади свободної конкуренції. Німеччина не думає Багдадскої залізниці, котра кінчить ся на перській границі і йде через турецькі краї, уживати для овлади Персії, а так само не думає колонізувати Малї Азії або набувати пристань в перській заливі, думає однак, що та залізниця причинить ся до економічного

подвиженя Мезопотамії, а там бажає Німеччина утворити для свого промислу торговіці. Не бажючи нікого нападати, Німеччина яко велика держава повинна бути приготовлена на всякі можливости, щоби берегти своїх границь. Вісти про вмішуванє Німеччини у внутр. справи Росії назвав він сьмішними.

Побут австр. ескадри в Барцельоні зєднав їй там прихильність іспанського двора, а король Альфонс вислав привітну телеграму віцеадміралови архікн. Карольови Стефанови з нагоди знаменитої постави фльоти. Король Альфонс відвідає відтак Толеду а в Біарісу зустріне ся з королем Едвардом. Тимчасом події в Барцельоні піддав в ісп. сенаті сенатор Буен строгій критиці, на котру міністер заявив, що д'Оба бомб в Барцельоні проминула. Правительство зробить все можливе, щоби лихо усунути, але навіть опозиція повинна єго в тім піддержати.

Більшість російської думи висловила ся проти ухвалєня кредиту на флоту, поки не буде переведена реорганізация маринарки. Міністер президент Столипін і міністер маринарки обставали за кредитом. Комісія відкинула кредит 19 голосами проти 14 і тим способом повстан спір між думою а правительством.

Times запевняє, що нова армія хінська вже нині може бути уважана найбільшою на світі. Від трьох років організують ся корпуси на европ. лад. Доси зорганізовано 4, а організацію дальших 16 розпочато. За чотири роки зможуть Хіни поставити армію 4-мільонову, вивчено по европейски. Щорік виходить з кадет. шкіл в Хінах 1500 офіцерів. Артилеристи хінські визначають ся здібностями технічними і зимною кровю. Взгалі Хінці є добрим матеріалом на жовнірів.

В Мароку величає ся генерал Франц Амаде великим „успіхом“ по 13 годиннім бою. Успіх справдешній міг би осягнути, колиб заняв Фац, але до того требаб до 40.000 війська, а тимчасом генерал Амаде має ледво кілька тисяч. Правительство домагає ся від парламенту 15 міл. франків на Мароко.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Дальше.)

З другого боку треба знати, що деякі славянські студенти заходили під той час до протопопа при російській амбасаді, славного Раєвського, куди і заходив сам Іван Головацький і куди водив від часу до часу і нашу молодіж. Сей Раєвський спонукав кілька років перед тим (мабуть в 1864 р.), що зі Львова переселив ся до Відня Йосиф Ливчак, недодарений гімназист та став видавати у Відні „Славянскую Зарю“ і „Страхопуда“. Сей Ливчак спровадив до Відня Климковича і Остапа Левицького за добрі гроші на службу для „об'єдинительної славянської ідеї“. Коли Ливчак дізнав ся про наш плян, засновати своє окреме руське товариство, захотіло ся єму нам перебігти дорогу і в тій цілі запросив він декого з наших академиків до себе, щоби сю справу обговорити. Ми пішли до него, балакали про дещо, а Ливчак став нам відтак читати якесь письмо (лист) Костомарова, в котрім мало стояти, що Славянам треба лучити ся в одно. З письма сего він повипускав деякі місця, що не несли воду на єго об'єдинительний млинок. На сей підступ звернув єго увагу Остап Левицький (vulgo „Драла“). Він теж мабуть читав перед тим се письмо Костомарова, тож і замітив: „читайте весь лист! Ливчак змішав ся, та за єго нелюбовність

скоро відтак позбувся Левицького з редакції «Страхопуда».

Ксенофонт Клімкович не брав участі в розговорах наших. Ми скоро зрозуміли задушевну гадку Ливчака, узнали його простим підручним агентом Раєвського і попрачали Ливчака. Мимо сього відбули ся небагом збори загальні віденської руської молодіжи в однім приватнім льокалі (мабуть «Zug Ente»). Там вже розправили ся ми з Ливчаком на добре і порішили засновати своє окреме студентське товариство. Було се в р. 1866. А було нас тоді у Відні на всяких студиях досить хлопців. Юліян Медвецький, Іван (брат мій) і Волощак (пізнійший проф. політехніки у Львові) на науках природописних; я, Юл. Целевич і Калужняцький (пізн. проф. унів. в Чернівцях) на історії; Гапанович і Гладилевич Дамян на студиях філософії; Книгичницький (пізнійший др. медицини у Львові — скоро помер), Ник. Подлуский (лікар в Болехові) і Венгринович на медицині; Лев Шехович і Карманицький (пізн. судові совітники) на правах; Кропивницький (син дир. школи норм. з Перемишля) на науках природи; відтак Загайкевич (пізнійше виїхав) на історії і Йосиф Гавінчак (технік) пізн. інспектор залізниць держ. Ми рішили уложити статут товариства і подали его до потвердження властям віденським.

Так і стало ся. Однакож не всі з поіменованих приступили до нашого товариства, яке ми назвали «Січею». Книгичницький виявив ся рянним кацапом, Децикевич (крайно бідний) і Венгринович (dtto бідний) пішли за Ливчаком, Калужняцький Омелян і Загайкевич станули осторонь. Заким ще товариство завязало ся, то ми вже дали в марті 1866 р. перший концерт в пам'ять V. роковин смерті Тараса. Ферхот-Товачевський явив ся з своїм хором в салі «zum grünen Tohr», я держав річ, а Целевич виголосив деклямацію Шевченкового „Невольника“ та мабуть грав ще на флеті народні наші мотиви. По затвердженню статутів «Січ» жила в сей спосіб, що члени її сходили ся звичайно що суботи в комнатці, яку ми собі замовили в якійсь-то реставрації, і де ми ділили ся всякими вістями в Галичину, співали пісень та обговорювали біжучі справи. До «Січи» вступили відтак і деякі люде з становищем. Членами „Січи“, якої я був головою, були: о. Бачинський, заступник ректора дух. семінарії (пізнійший кривошанин і ректор львівської дух. семінарії), о. Пелеш (пізн. владика), Іван Витошинський, секретар найвишого трибуналу, оден оптикар Русин (імени не памятаю) та з часом і інші.

(Дальше буде.)

НОВИНИ

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Теофілякта прп.; римо-кат.: Венедикта. — В неділю: руско-кат.: 40 муч. севаст.; римо-кат.: Октавіана.

— **Стан здоров'я цісаря.** Kongresp. Wilhelm доносять: Через непогоду катар і кашель у цісаря ще не уступив. Стан цісаря також вчора був добрий. Теплоота через день була нормальна, апетит також нормальний. В звичайнім способі життя монарха нічо не змінило ся. В полудне цісар через три тверти години проходжував ся по великій шенбрунській галерії. Коли настане ліпша погода, є надія, що катар уступить.

— **З Ватикану.** З Риму доносять, що Св. Отець Пій X. відправив вчора в день св. Йосифа Обр., яко в день своїх імянин, о 7 год. рано в Сикстинській каплиці тиху службу Божу. Присутні були: папський двір, сестри Папи, заступники французских і бельгійских путників та около 2.000 запрошених осіб. По богослуженню Папа уділив зібраним благословенства і повернув о год 8½ до своїх кімнат. Папска гвардія творила шпалір. Сегорічне торжество імянин Папи було тим величавіше, що лучить ся з 60-літнім ювілеєм сьвященства Папи. Зі всіх сторін сьвіта над-

ходять до Ватикану тисячі желань для Св. Отця від монархів, єпископів і визначних осіб.

— **До виборів міської ради у Львові.** В четвер дня 26. с. м. відбудуть ся вибори 50 радних на 6 літ і 4 радних на 3 літа. На таку скількість радних звучать легітимацийні карти, які магістрат переважно вже доручив виборцям. Однак на позавчешнім засіданню м. ради зголосив резигнацію радний др. Стечковский, а мандат радного Габерля, директора почти в Сераєві, який є від 3 літ на відпустці, уневажнено. Супроти того вибори відбудуть ся по 4-ох але 6-ох радних на 3 літа. На вчешнім засіданню міської ради піднесено питанє, чи скрутаційна комісія має узнати за важні голоси на поясках з іменами кандидатів, наліплені на картах голосованя або вибиті печаткою, бо часто луцає ся, що печатка або поясок з іменами кандидатів переходять впоперек інших імен, так що не знати, котрі імена є важні, а котрі неважні. Сю справу передала рада до рішеня правничій комісії, якої рішенє буде мати значінє ухвали цілої ради.

— **Красіві запомоги на артистичні ціли.** Соєм ухвалив 6.000 К на рік 1908 до розпорядимости краєвого виділу на запомоги для молодіжи, яка образує ся в науках і штуках. З тої квоти кр. виділ уділи: одноразові запомоги: а) на дальше образованє в малярстві: Олені Сімоновичівній, Львів, 400 К; Мар. Сьвительській, Львів, 100 К; Кар. Герддорферови 100 К; ученикам академії штук красних в Кракові по 200 К; Теоєори Васикови, Володимирора Білецькому, Фр. Ящикови, Март. Самліцькому, Ром. Чаплицькому, Йос. Маковському, Авт. Марковському, Ад. Добродіцькому, Тад. Васьковському і Евг. Гросови; — б) на дальше образованє в різьбарстві: учениками крак. акад. штук красних: Жигм. Курчиньському 300 К, Волод. Конечному 500 К, Йос. Рудефови 200 К; — в) на дальше образованє в музиці: Василеви Барвіньському в Празі 200 К, а по 100 К: Волод. Доляньському, Олекс. Станковичови і Марії Витошинській у Львові; — г) на дальше образованє в співі: Ів. Филиповский у Відні 300 К, Мар. Шлезінгерівній у Львові 200 К, Мірі Вілянд у Львові 200 К і Марії Тиссон у Львові 100 К.

— **Реформа матури.** Подрібні приписи що до складаня іспиту зрілости зреформованим способом в середніх школах звучить в головних уступах: Що до кляззурі при письмених виборах, яка для викладової мови має тревати пять а для перекладів з латинського і грецького три години, примінено острі приписи. В однім льокалі не сьміє працювати більше як 20 до 25 іспитованих, при чім они стоять під безнастачним наглядом а вийти з іспитового льокалю вільно їм, лиш в найконечнійшій випадку. Хто допустять ся якогось підступу при кляззуровім виробі, мусить дотичний виріб евентуально також всі інші повторити; при тяжкій иривині або при приловленю на другій, кандидат буде усунений в сім році від іспиту. Кандидат, приловлений тричі на надужитю, тратить раз на все право складаня іспиту зрілости. Що до зверхних формальностей устного іспиту §. 16 розпоряджена постановляє: При устнім іспиті зрілости можуть бути присутні заступники міських і иривних властей, дальше корпораций, що причиняють ся до удержаня дотичного наукового заведеня, а також родичі іспитован х. Присутність на іспиті всіх учителів гімназії буде пожадана. Можна навіть на той час застановити науку у всіх клясах гімназії. Дальше постановляє розпорядженє, що кандидат має бути іспитований при устнім іспиті ставляти кандидатам питання на письмі, щоб дати тим робом якийсь час до надуми. Що до іспитового матеріялу, треба зазначити, що хотия фізику внастиво виліміновано, всеж таки сей предмет будуть по части вимагати при іспиті з математики. По укінченю устного іспиту і відході присутних гостей оповіщує ся оцінка іспиту. Коли в часі устного іспиту кандидат від дальшого іспитованя відступить, не маючи фактичної пере-

шкоди, на випадок, коли іспитова комісія з дотеперішних результатів іспиту признасть безсумнівну его зрілость, треба се занотувати в іспитовім протоколі. Іспит зрілости можна повторювати лиш двічі. Всі постанови нових приписів обовязують також при іспиті зрілости женщин.

— **Народний Комітет** оповістив у вчешнім ділі відозву «до Русинів Галицької землі», в якій взиває до уряджуваня віч в справі жаданя загального, рівного, безпосередного і тайного виборчого права до сойму, рад повітових і громадских.

— **Напад на хорватского бана.** З Загребу доносять телеграфічно: Коли вчора бан бар. Равх, шеф секції Крукович і надзупан Вухетіч вступили до одной з трафік, купити папіросів, зібрала ся перед трафікою велика товпа народу і почала свистати та кричати. Бан з обома товаришами вишов спокійно з трафіки і пішов на пл. Єлячіца, а за ним тягнула ся зростаюча товпа і вкінци напала на него. Бан утік до одной з аптик, але товпа не уступила і викрикувала: „Геть з баном! геть з чужинцями! геть з Кошутом і Векерльом!“ Крики і свисти перед аптикою тривали, аж поки не надбіг відділ поліції. Поліція розігнала вчати демонстрантів так, що бан міг вийти з аптики і схоронити ся в домі одного із своїх приятелів. Відтак приїхала кінна поліція і прочистила улиці з демонстрантів. На поліцію кидано камінєм з товпи і з вікон сусідних домів, при чім одного з поліціантів ранено.

— **На памятник Т. Шевченкови.** „К. М.“ подає зрістку, що російський поет І. А. Білоусов, що видав Шевченкового „Кобзара“ в перекладі російских письменників, тепер готує до друку і 2-ий том „Кобзаря“, куди мають увійти всі раніш заборонені твори. Чистий прибуток з сього виданя д. Білоусов збирає ся пожертвувати на памятник Т. Шевченкови у Києві.

— **Премії за праці з области економіки України.** При харківському університеті є комітет, заснований задлятого, щоби допомагати в формі грошевих премій тим авторам, що працюють на области економіки Харківщини, Полтавщини, Чернигівщини, Катеринославщини, Херсонщини, Таврії, Курщини, Вороніжчини та Донщини.

— **Селяни і українська школа.** В м. Краснополі, волинської губ., селяни добре відчувають потребу народної просьвіти на рідній мові. Недавно вони звернули ся київської «Просьвіти» з прошенєм допомогти їм упорядкувати школу, в якій би діти їхні могли вчити ся рідною мовою.

— **Вивіз українського вугля до Австро-Угорщини.** Дати департаменту цлових оплат сьвідчать про надзвичайний зріст експорту донецкого камяного угля й антрацити до Австро-Угорщини. В 1906 р. через волочискую комору вивезено всього 3.554 пудів, починаючиж від січня 1907 р. експорт став швидко зростати. Вивезено в пудах: в січні — 900, в лютім — 7.126, в марці — 14.025, в цьвітні — 4.277, в маю — 14.406, в червні — 4.589, — в липні — 6.720, в вересні — 46.253, в жовтні — 188.643, в падолисті — 426.568 та в грудні — 370.283. Всього, значить, за цілий рік — 1.082.789 пудів.

— **Конець портартурияди.** Урядовий дневник в Петербурзі оповістив отсей царський указ до армії і фльоти: «Героїчна оборона Порт-Артура, яку весь сьвіт подивляв з причини відваги і бійкости залози, ненадійно перервала ся ганьблячим переданем кріпости. Найвищий военний трибунал, що покарав виноватих відданя кріпости, рівночасно привернув вповні взнеслу правду про незабуті героїчні чини відважної залози. Відважні оборонці Порт-Артура! Своїми героїчними чинами, своєю бійкостію, незважаючи на себе, і вірністю даній присязі, яку ви показали при обороні нашої кріпости на далекім Сході, ви здобули безсмертну славу і доклали нову величаву карту до річників героїчних чинів російских оборонців. Вдячна Росія ніколи не забуде

про ваші чини, як ви не забули про свої обов'язки супроти неї. Підписано: Николай".

— **Напад на посла.** Вчора вечером в сінях редакції соціаліст. Arbeiter-Ztg в хвили, коли пос. Пернерсторфер входив до салі, стрілив до него двічі з револьвера якийсь Ігнатій Полляк, торговельник дорогими каменями, і ранив его легко в рамя. Потім стрілив Полляк собі в скрань і тяжко зранив ся. При поліційнім переслуханю пос. Пернерсторфер заявив, що лично не знає Полляка, який має терпіти на манію переслідування.

— **Смерть дивака.** З Градця доносять: Від мвогих літ промешкував тут старий дивак барон Ріхард Штавадхер. Він займав дві малі кімнатки в однім із старих домів. Ціле его помешканє заповняли старі „грати“, оружів, книжки і хемікалії. Барон 76-літний старець, мешкав сам, як палець а тільки в товаристві кількох котів. — Старець терпів на безсонність, а тоді мав звичай читати в ліжку при лоївці встромленій до ліхтаря, який сам собі зробив. — Оноді, коли заснув, свівічка перевернула ся, а від єї полуміння запалили ся нагромаджені „лахи“. Заким спостережено зовні огонь і виважено замкнені двері старець попарив ся так сильно, що привезений до шпиталю помер на другий день.

— **За наругу над мертвим.** Дня 29. лютого в київскім воєнно-окружнім суді розглянено цікаву й незвичайну в судовій практиці справу шпитального надзирателя київського військового шпиталю, підофіцера Дмитра Цигельмана, якого обвинувачувано за те, що він ругав ся над трупом мертвого ген.-майора Моравського Дня 18. листопада торік у Києві, нагло помер прїзжий генер.-майор Моравский. У вечері труп помершого генерала чотири слуги з військового шпиталю поклали в домовину та й понесли на катафалок у шпиталь. По дорозі один зі слуг Цигельман, сказав до товаришів: „певно генерал за життя свого їздив на нас давай поїду і я тепер на нїм“, і тут сів верхи на домовину й кілька хвилин так посидів. На суді Цигельман заявив, що тоді він був п'яний і зовсім не памятає, що робив. Допитувані три свідки заявили, що за перевіз мертвого генерала їм дали „на чай“ 50 коп.: по дорозі за них вони купили собі горівки. Але Цигельман не був п'яний. Розглянувши сю справу, суд признав Дмитра Цигельмана винним і засудив его, позбавивши деяких прав по службі та залічивши до розряду караних, до військової тюрми на 2 міс. і 1 тиждень.

Оповідни.

— **Репертуар руского народного театру в Береманах.**

В суботу дня 21. с. м. „Барон циганів“ оперетка в 3 діях Стравса.

В неділю дня 22. с. м. „Серед бурі“ драма з давних часів в 5 діях Б. Грінченка.

Ві второк дня 24. с. м. новість: „Мари“ голосна драма в 3 діях Г. Ібзена (перший раз).

В середу 25. с. м. „Cavaleria rusticana“ опера Масканього.

— **З Коломиї.** Загальні збори філії тов-а „Сільський Господар“ відбудуть ся в середу дня 25. с. м. в салі „Народного Дому“. На деннім порядку між иншим реферати: В. Витвицкого про господарку, Й. Смеречинського про практику з зеленими погноями, Л. Кузьми про пожиток штучних навозів і П. Мостовича про хліборобські товариства. Початок о годині 10. рано.

— **В Кулачківцях,** коломийского повіта, відбуде ся в неділю дня 22. с. м. відкрите Читальні „Просвіти“ на місце упавшої читальні Качковського, від котрої нечисленні сторонники москвофільства відвернули ся з обмерзінєм. Початок о 2. год. по полудні.

Посмертні і оповістки.

— **О. Михайло Свистун,** священник ювілят, радник митрополичої консисторії, емерит. парох в Ператині, радехівського деканату, упокоїв

ся дня 16. с. м. в 84. році життя а в 55. р. священства. В. с. п.!

— **Олена з Струтинських Барішева,** жена о. Єронима Б., руско-кат. пароха в Угринові, доволітна предсідателька „Тов-а Руских Женщин“, основателька „Рускої Захоронки“ і „Дівочої Бурси“ в Станиславові, упокоїла ся в Бозі по довгій і тяжкій недужі в 42. році життя дня 18. с. м. в Ямниці. Похорон відбуде ся в суботу 21. рано. Вічна їй пам'ять і земля пером!

Телеграми

з дня 20. марця.

Відень. Державна рада має бути скликана на день другого цвітня.

Відень. В справі інтервенції папского нунція кс. Бельмонте веде ся дискусія головно на тему суперечних тверджень нунція і бар. Еренталя. Нунцій стоїть при тїм, що жадав усунення проф. Вармунда з катедри церковного права, а бар. Еренталь, як се видно з листу его до міністра просвіти д-ра Мархета, перечить, немов би нунцій поставив таке домаганє.

Париж. Сюди доносять з Льовдона, що англійске правительство пофнуло свою пропозицію що до іменованя християньского генерал-губернатора в Македонї. Натомість Росія виступила з проєктом повіреня адміністрації Македонї межинародній комісії.

Гамбург. Князь Людвик Менелік, кривний абісньского цїсаря Менеліка арештований за цілий ряд обманств і дефвдацій.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готел, реставрація і карзрня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Прїїхали 19. с. м.: Кость Пенкий, Отинія; Дмитро Буньо, Воля Мостолова; Василь Кухар, Угерско; Ольга Павула, Соснів; Одилю Данкевич, Снятин; Йосиф Гавличек, Самбір; др. Станислав Бяли, Березів; Ірена Думльова, Ясїнь; о. Петро Габляньский, Солинка.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
Нова сензаційна програма.
від 16. до 31. марця 1908.
Щоденно о год. 8. вечер представлено.
В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльоча при ул. Кароля Людвика ч. 5.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:
1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

СОКІЛ Житки можна набувати в „Сонільскім Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Контора виміни
ц. к. уприв. галицкого акційного
БАНКУ
Гіпотечного
виплачує без потручення провізії або коштів
всякі купони
і
вильсобоакі вартіскі папери.

Працюйте щазіть!
Товариство взаїмного кредиту
„Джістер“
стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.
прїймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кождих 100 К позички.
Веколї прїймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.
Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістері“.
З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродїїні ціли квоту 45,835 корон.
Вкладки 2,795,183 К.
Позички уділені 3,410,684 К.
Удїли членські 234,398 К.
Цінні папери 130,452 К.
Фонд резервовий і инші 46,842 К.
Льокації 182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіля	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рави рускої	7:10	12:40	4:30	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:43†	4:50	8:20
Брухович	10:05†	—	3:25	5:30	9:35†
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	8:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіля	8:00	9:05	2:10†	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:40†
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

